

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΥΞΗ

1. Είπε ο αββάς Αντώνιος:

"Έχοντας το φόβο του Θεού ζωντανό στη σκέψη μας, να θυμόμαστε πάντοτε το θάνατο.

Να μισήσουμε τον κόσμο και όλα τά του κόσμου, να μισήσουμε κάθε σαρκική ανάπαυση, να απαρνηθούμε στη ζωή αυτή, για να ζήσουμε με τον Θεό. Να θυμάστε τι υποσχεθήκατε στον Θεό. Γιατί αυτό θα μας το ζητήσει την ημέρα της κρίσεως.

Ας δοκιμασθούμε λοιπόν με την πείνα, τη δίψα και τη γύμνια.

Ας αγρυπνήσουμε, ας πενήσουμε, ας στενάξουμε με την καρδιά μας.

Ας ερευνήσουμε αν γίναμε άξιοι του Θεού. Να αγαπήσουμε τη θλίψη, για να βρούμε τον Θεό.

Να καταφρονήσουμε τη σάρκα, για να σωθεί η ψυχή μας".

2. Έλεγαν για τον αββά Αρσένιο, ότι όλο τον χρόνο της ζωής του καθισμένος στο εργόχειρό του, είχε στον κόρφο του ένα μαντήλι για τα δάκρυα που έπεφταν από τα μάτια του.

3. Ένας αδελφός παρακάλεσε τον αββά Αμμωνά:

"Πές μου έναν λόγο".

Και ο Γέροντας του λέει:

"Πήγαινε και να σκέφτεσαι, όπως σκέφτονται οι κακούργοι που είναι στη φυλακή, εκείνοι πάντα ρωτούν τους ανθρώπους που είναι ο άρχοντας και πότε έρχεται, και κλαίνε από την αγωνία.

Έτσι και ο μοναχός οφείλει πάντα να προσέχει την ψυχή του και να λέει:

"Αλίμονό μου, πώς θα μπορέσω να παρουσιασθώ στο βήμα του Χριστού και τι θα του απολογηθώ;"

Αν σ' αυτό έχεις διαρκώς στραμμένη την προσοχή σου, μπορείς να σωθείς".

6. Ένας αδελφός είπε στον αββά Ποιμένα:

"Με ταράζουν οι λογισμοί μου και δεν μ' αφήνουν να φροντίσω για τις αμαρτίες μου, αλλά με κάνουν να προσέχω τις ελλείψεις του αδελφού μου".

Ο Γέροντας του μίλησε τότε για τον αββά Δίοσκορο, ότι στο κελί του έκλαιγε πάντοτε για τον εαυτό του, ενώ ο μαθητής του καθόταν στο άλλο κελί. Πήγε λοιπόν κάποια φορά ο μαθητής στο κελί του Γέροντα και τον βρήκε να κλαίει, οπότε του λέει:

"Πάτερ, γιατί κλαίς;"

Κι ο Γέροντας του απαντά:

"Τις αμαρτίες μου, παιδί μου, κλαίω".

Του λέει ο αδελφός:

"Δεν έχεις αμαρτίες, πάτερ"

και ο Γέροντας του αποκρίνεται:

"Αλήθεια, αν αφεθώ να δω τις αμαρτίες μου, δεν μου φθάνουν άλλοι τρεις ή τέσσερις να κλαίνε μαζί μου γι' αυτές".

Είπε λοιπόν ο αββάς Ποιμήν: "Έτσι είναι ο άνθρωπος που γνώρισε τον εαυτό του".

8. Ο αββάς Ηλίας είπε:

"Εγώ τρία πράγματα φοβούμαι,

- την έξοδο της ψυχής από το σώμα,
- τη συνάντησή μου με τον Θεό και

- την έκδοση της καταδικαστικής απόφασης για μένα".

9. Ο αββάς Ησαΐας είπε:

"Είναι απαραίτητο αυτός που ζει τη ζωή της ησυχίας να βάζει τον φόβο της συνάντησης με τον Θεό μπροστά από την ανάσα του, γιατί ενόσω η αμαρτία πείθει την καρδιά του να την ακολουθεί, δεν ήρθε ο φόβος του Θεού μέσα του ακόμα και βρίσκεται μακριά από το έλεος του Θεού".

14. Έλεγε ο αββάς Ησαΐας:

- "Αλίμονό μου, αλίμονό μου, γιατί δεν αγωνίσθηκα για τη σωτηρία μου.
- Αλίμονό μου, αλίμονό μου, γιατί δεν αγώνισθηκα να καθαρίσω τον εαυτό μου, ώστε να είμαι άξιος να γείρει λίγο προς το μέρος μου ο ελεήμων Θεός.
- Αλίμονό μου, αλίμονό μου, γιατί δεν αγωνίσθηκα να βγω νικητής στους πολέμους των εχθρών σου, ώστε Εσύ να βασιλεύσεις μέσα μου".

15. Είπε πάλι:

- "Αλίμονό μου, που ολόγυρά μου βρίσκεται τ' όνομά σου, κι όμως εγώ υπηρετώ τους εχθρούς σου.
- Αλίμονό μου, αλίμονό μου, γιατί κάνω αυτά που αηδιάζει ο Θεός, γι' αυτό και δεν με θεραπεύει".

16. Είπε ακόμη:

- "Αλίμονό μου, αλίμονό μου, γιατί έχω απέναντί μου κατηγορούς για όσα γνωρίζω και για όσα δεν γνωρίζω και δεν μπορώ να τα αρνηθώ.
- Αλίμονό μου, αλίμονό μου, πώς μπορώ να συναντήσω τον Κύριό μου και τους αγίους του, αφού οι εχθροί μου δεν άφησαν ούτε ένα μέλος μου καθαρό ενώπιον του Θεού;"

17. Ο μακάριος Θεόφιλος, ο αρχιεπίσκοπος, έλεγε:

"Πόσο μεγάλο φόβο και τρόμο και δυσκολία έχουμε να αντικρύσουμε, την ώρα που η ψυχή χωρίζεται από το σώμα! Τότε μας πλησιάζει στρατιά και δύναμη των αντίθετων δυνάμεων, οι άρχοντες του σκότους, οι κυρίαρχοι της πονηρίας και αρχές και εξουσίες, τα πονηρά δηλαδή πνεύματα, και κρατούν την ψυχή σαν σε κάποια δίκη, παρουσιάζοντας ενώπιόν της όλα τα αμαρτήματα, που είτε με επίγνωση είτε από άγνοια έκανε, από τη νεαρή ηλικία μέχρι την ώρα που στα ξαφνικά την κατέλαβαν. Στέκονται λοιπόν και την κατηγορούν για όλα, όσα έκανε. Λοιπόν, ποιόν τρόπο νομίζεις ότι αισθάνεται εκείνη την ώρα, έως ότου βγει η απόφαση και ελευθερωθεί απ' αυτά; Αυτή είναι η κρίσιμη ώρα για την ψυχή, μέχρι να δει ποιο θα είναι το αποτέλεσμα γι' αυτήν.

Επίσης και οι θείες δυνάμεις στέκονται ακριβώς απέναντι στις αντίθετες και με τη σειρά τους παρουσιάζουν τα καλά της έργα. Σκέψου λοιπόν, η ψυχή μές στη μέση με τι φόβο και τρόμο στέκεται, έως ότου βγει η απόφαση της δίκης της από τον δίκαιο Κριτή, και αν είναι άξια, οι πρώτοι διώχονται επιτιμητικά και την ψυχή την αρπάζουν οι Θείες δυνάμεις από τα χέρια των δαιμόνων και στο εξής κατοικεί αμέριμνη, σύμφωνα μ' αυτό που έχει γραφεί: "Όλοι όσοι θα κατοικούν σε σένα θα ευφραίνονται".

Έτσι εκπληρώνεται και άλλος λόγος της Γραφής, "Εφυγε μακριά τους κάθε πόνος, λύπη και στεναγμός".

Τότε ελευθερωμένη πια προχωρεί σ' εκείνη την απεριγράπτη χαρά και δόξα, στην οποία και θα εγκατασταθεί.

Εάν όμως βρεθεί να έχει ζήσει με αμέλεια, ακούει τη φοβερότατη φωνή:

"Να απομακρυνθεί ο ασεβής, για να μη δει τη δόξα του Κυρίου".

Τότε την ψυχή αυτή την περιμένει ημέρα οργής, ημέρα θλίψης και ανάγκης, το σκοτάδι και η

μαυρίλα. Αφού παραδοθεί στην κόλαση και στην αιώνια φωτιά, θα είναι καταδικασμένη να τιμωρείται στους απέραντους αιώνες. Τότε πού είναι η καύχηση του κόσμου, πού η κενοδοξία, πού η καλοπέραση και η απόλαυση, πού η επίδειξη, πού η ανάπαυση, πού τα μεγάλα λόγια, πού τα χρήματα και η υψηλή καταγωγή, πού ο πατέρας, πού η μητέρα, πού οι αδελφοί; Ποιος από αυτούς θα μπορέσει να γλυτώσει αυτήν την ψυχή, που θα την καίει η φωτιά και πικρά βάσανα θα την κατέχουν;

Αφού αυτά έτσι έχουν, τι λογής πρέπει να είναι η δική μας ζωή με άγια αναστροφή και με κάθε ευλάβεια προς τον Θεό;

Τι αγάπη έχουμε χρέος να αποκτήσουμε, τι λογής συμπεριφορά, τι τρόπο ζωής, τι λογής πορεία;

Ποια ακρίβεια στην κάθε μας ενέργεια, τι λογής πρέπει να είναι η προσευχή μας, πόση βεβαιότητα να έχουμε;

Αυτά λοιπόν αφού τα περιμένουμε να συμβούν, ας φροντίσουμε να μας βρει ο Κύριος ακηλίδωτους και άμεμπτους, με ειρήνη, για να αξιωθούμε να τον ακούσουμε να λέει:

"Ελάτε οι ευλογημένοι από τον Πατέρα μου και κληρονομήστε τη βασιλεία, που έχει ετοιμασθεί για σας από τότε που δημιούργηθηκε ο κόσμος".

21. Είπε ο αββάς Ιακώβ: "Όπως ακριβώς σ' ένα σκοτεινό θάλαμο, όταν μπει ένα λυχνάρι, τον φωτίζει, έτσι και ο φόβος του Θεού, εάν έλθει στην καρδιά του ανθρώπου, τη φωτίζει και της διδάσκει όλες τις αρετές και τις εντολές του Θεού".

23. Είπε ο αββάς Λογγίνος:

- "Η νηστεία ταπεινώνει το σώμα,
- η αγρυπνία καθαρίζει τον νου,
- η ησυχία φέρνει το πένθος,
- το πένθος βαπτίζει τον άνθρωπο και τον απαλλάσει από την αμαρτία".

24. Ο αββάς Λογγίνος είχε μεγάλη κατάνυξη την ώρα της προσευχής και της ψαλμωδίας του, και μια φορά του λέει ένας μαθητής του:

"Αββά, αυτός είναι ο πνευματικός κανόνας, να κλαίει ο μοναχός, όταν κάνει την ακολουθία του; "

Και ο Γέροντας του απαντά:

"Ναι, παιδί μου, αυτός είναι ο κανόνας, που επιζητεί ο Θεός.

Βέβαια ο Θεός δεν έπλασε τον άνθρωπο να κλαίει, αλλά να χαίρεται και να ευφραίνεται και να τον δοξάζει, όπως οι άγγελοι, με την καθαρή και αναμάρτητη ζωή του.

Όμως ο άνθρωπος έπεσε στην αμαρτία και γι' αυτό είναι ανάγκη να κλαίει, ενώ όπου δεν υπάρχει αμαρτία, εκεί δεν έχει θέση το κλάμα".

27. Είπε ο αββάς Παφνούτιος, ο μαθητής του αββά Μακαρίου, ότι είπε ο Γέροντας:

"Όταν ήμουν μικρό παιδί, μαζί με άλλα παιδιά έβοσκα μοσχάρια.

Κάποια μέρα πήγαν να κλέψουν σύκα, και καθώς έτρεχαν, έπεσε ένα από τα σύκα κι εγώ το πήρα και το έφαγα.

Από τότε, όποτε το θυμάμαι αυτό, κάθομαι και κλαίω".

28. Διηγήθηκαν για τον αββά Μακάριο τον μεγάλο ότι περπατώντας κάποια φορά στην έρημο, βρήκε παραπεταμένο πάνω στο χώμα ένα κρανίο νεκρού.

Το κούνησε λίγο με το φοινικένιο ραβδί του λέγοντάς του: "Σύ, ποιος είσαι; Αποκρίσου με".

Το κρανίο του μίλησε και είπε: "Εγώ ήμουν αρχιερέας των ειδωλολατρών που παρέμειναν σ' αυτόν τον τόπο, κι εσύ είσαι ο αββάς Μακάριος που έχει μέσα σου το άγιο Πνεύμα.

Όποια ώρα λοιπόν σπλαχνίζεσαι αυτούς που είναι στην κόλαση, παρηγορούνται λίγο".

Τον ρωτάει ο αββάς Μακάριος: "Και τι λογής παρηγοριά έχουν;"

Και απαντά το κρανίο: "Όση είναι η απόσταση μεταξύ ουρανού και γης, τόση είναι η φωτιά κάτω από μας.

Καθώς λοιπόν στεκόμαστε μέσα στη φωτιά από το κεφάλι ως τα πόδια, δεν είναι δυνατόν ο ένας να δει το πρόσωπο του άλλου, γιατί η ράχη του ενός είναι κολλημένη στη ράχη του άλλου.

Όταν όμως προσεύχεσαι για μας, βλέπει εν μέρει ο ένας το πρόσωπο του άλλου".

Έκλαψε τότε ο Γέροντας και είπε: "Αλίμονο στην ημέρα που γεννήθηκε ο άνθρωπος, εάν αυτή είναι η παρηγοριά της κόλασης".

Τον ξαναρωτάει ο Γέροντας: "Υπάρχει άλλο χειρότερο βάσανο απ' αυτό;"

Και λέει το κρανίο: "Το μεγαλύτερο βάσανο είναι κάτω από μας".

"Και ποιοι είναι σ' αυτό;" ρωτά ο Γέροντας.

"Εμείς -απαντά το κρανίο- πού δεν γνωρίσαμε τον Θεό, βρίσκουμε έστω λίγο έλεος.

Εκείνοι όμως που γνώρισαν τον Θεό και τον αρνήθηκαν και δεν έκαναν το θέλημά του, αυτοί είναι που βρίσκονται κάτω από μας".

Μετά απ' αυτά πήρε ο Γέροντας το κρανίο του, το έθαψε στη γη και συνέχισε τον δρόμο του.

29. Ένας αδελφός ρώτησε τον αββά Μωυσή:

"Τι να κάνει ο άνθρωπος σε κάθε πειρασμό που του έρχεται ή σε κάθε λογισμό που του υποβάλλει ο εχθρός;"

Ο Γέροντας απαντά:

"Οφείλει να κλαίει μπροστά στον αγαθότατο Θεό, για να τον βοηθήσει και πολύ γρήγορα θα βρει ανάπαυση, αν παρακαλεί με επίγνωση, γιατί είναι γραμμένο: Δεν θα φοβηθώ τι θα μου κάνει άνθρωπος".

30. Είπε ο αββάς Μωυσής:

"Όσοι νικηθήκαμε από κάποιο σωματικό πάθος, ας μην αμελήσουμε να μετανοήσουμε και να πενήσουμε τους εαυτούς μας, προτού μας βρει το πένθος της κρίσεως".

31. Είπε πάλι:

"Με τα δάκρυα αποκτά ο άνθρωπος τις αρετές και με τα δάκρυα επίσης συγχωρούνται οι αμαρτίες.

Την ώρα όμως που κλαίς, μην υψώσεις τον τόνο του αναστεναγμού σου.

Και ας μη γνωρίζει το αριστερό σου χέρι τι κάνει το δεξί. Το αριστερό βέβαια είναι η κενοδοξία".

38. Ένας αδελφός ρώτησε τον αββά Ποιμένα:

"Τι να κάνω με τις αμαρτίες μου; "

Και απαντώντας ο Γέροντας του λέει:

"Αυτός που θέλει να λυτρωθεί από τις αμαρτίες του, με δάκρυα λυτρώνεται απ' αυτές και εκείνος που θέλει να αποκτήσει αρετές, με δάκρυα τις αποκτά.

Γιατί το να κλαίμε είναι η οδός που μας παρέδωσε η Γραφή, καθώς και οι πατέρες, που έλεγαν: κλάψτε, άλλη οδός δεν υπάρχει παρά μόνον αυτή".

39. Ένας αδελφός ρώτησε τον αββά Ποιμένα:

"Τι να κάνω μ' αυτές τις εσωτερικές ανησυχίες που με ταράζουν;"

Του απαντά ο Γέροντας:

"Να κλάψουμε μπροστά στην αγαθότητα του θεού ακούραστα, έως ότου μας δώσει το έλεός του".

40. Ο αββάς Ιωσήφ διηγήθηκε ότι ο αββάς Ισαάκ είπε:

"Κάποτε καθόμουν μαζί με τον αββά Ποιμένα και τον είδα να πέφτει σε έκσταση.

Επειδή του είχα πολύ θάρρος, του έβαλα μετάνοια παρακαλώντας τον "πές μου, πού ήσουν; "

Εκείνος αναγκάστηκε και είπε:

"Ο λογισμός μου ήταν εκεί στον Σταυρό του Σωτήρος, όπου έστεκε η αγία Μαρία η Θεοτόκος και έκλαιγε, και εγώ ήθελα πάντοτε έτσι να κλαίω".

41. Ένας αδερφός ρώτησε τον αββά Ποιμένα: "Τι να κάνω;"

Ο Γέροντας του απαντά: "Την ώρα που ο Θεός θα μας επισκεφθεί, για ποιο πράγμα θα ανησυχήσουμε; "

Του λέει ο αδελφός: "Για τις αμαρτίες μας".

Λέει λοιπόν ο Γέροντας:

"Ας μπούμε επομένως στο κελί μας και μένοντας εκεί ας θυμόμαστε τις αμαρτίες μας και τότε ο Κύριος θα μας βοηθάει σε όλα".

42. Ο μακάριος Αθανάσιος, ο επίσκοπος της Αλεξανδρείας, παρακάλεσε τον αββά Παμβώ να κατέβει από την έρημο στην Αλεξάνδρεια.

Πραγματικά, κατέβηκε και βλέποντας μια θεατρίνα, γέμισαν δάκρυα τα μάτια του.

Όταν τον ρώτησαν όσοι ήταν κοντά του να μάθουν γιατί έκλαψε, είπε:

"Δυό πράγματα μου έφεραν τα δάκρυα, το ένα η απώλεια εκείνης, και το άλλο το ότι εγώ δεν έχω τόση φροντίδα να αρέσω στον Θεό, όση έχει αυτή, προκειμένου να αρέσει σε ανήθικους ανθρώπους".

43. Ο αββάς Παύλος είπε:

"Μέχρι τον λαιμό είμαι βυθισμένος σε βούρκο και κλαίω μπροστά στον Κύριο λέγοντας: Ελέησέ με".

46. Έλεγαν για τον αββά Σεραπίωνα, ότι η ζωή του ήταν σαν ενός πουλιού.

Δεν απόκτησε ποτέ κανένα πράγμα του κόσμου αυτού ούτε έμεινε σε κελί, αλλά τυλιγμένος ένα σεντόνι και κρατώντας ένα μικρό Ευαγγέλιο τριγυρνούσε έτσι σαν να μην είχε σώμα.

Πολλές φορές τον έβρισκαν να κάθεται στον δρόμο έξω από ένα χωριό και να κλαίει γοερά και τον ρωτούσαν:

"Γέροντα, γιατί κλαίς έτσι;"

Κι εκείνος τους απαντούσε:

"Ο Κύριος μου, μου εμπιστεύθηκε τα πλούτη του, αλλά εγώ τα έχασα, γι' αυτό θέλει να με τιμωρήσει".

Εκείνοι, σαν τον άκουγαν, νόμιζαν ότι μιλάει για χρυσάφι και πολλές φορές του έριχναν ένα κομμάτι ψωμί και του έλεγαν:

"Αδελφέ, δέξου το αυτό και φάε, όσο για τα πλούτη που έχασες, ο Θεός έχει τη δύναμη να σου τα στείλει".

Και ο Γέροντας αποκρινόταν: "Αμήν".

47. Είπε η αμμάς Συγκλητική:

"Αυτούς που πρωτοέρχονται στον Θεό τους περιμένει αγώνας και κόπος πολύς, ύστερα όμως ακολουθεί χαρά ανείπωτη.

Όπως ακριβώς αυτοί που θέλουν ν' ανάψουν φωτιά, στην αρχή καπνίζονται και τα μάτια τους δακρύνουν και κατόπιν πετυχαίνουν αυτό που θέλουν. Και μάλιστα η Γραφή λέει, "ο Θεός μας είναι φωτιά που κατακαίει".

Έτσι πρέπει κι εμείς τη θεϊκή φωτιά να την ανάψουμε μέσα μας με δάκρυα και κόπο".

48. Είπε ο αββάς Υπερέχιος:

"Ο μοναχός τη νύκτα την κάνει μέρα αγρυπνώντας και επιμένοντας στην προσευχή.

Έτσι κατανύσσοντας την καρδιά του χύνει δάκρυα και επικαλείται από τον ουρανό έλεος".

49. Κάποιοι αδελφοί επισκέφθηκαν τον αββά Φίλικα, έχοντας μαζί τους ανθρώπους κοσμικούς, και τον παρακάλεσαν να τους πει ένα λόγο, αλλά ο Γέροντας σιωπούσε.

Καθώς όμως τον παρακαλούσαν πολλή ώρα, τους είπε: "Θέλετε ν' ακούσετε κάποιο λόγο; "

Του λένε: "Ναι, αββά", και ο Γέροντας τους είπε:

"Τώρα πια δεν υπάρχει λόγος.

Άλλοτε, όταν ρωτούσαν τους Γέροντες οι αδελφοί και έκαμναν όσα τους έλεγαν, ο Θεός τους φώτιζε πώς να μιλήσουν.

Τώρα όμως, επειδή ρωτούν βέβαια, αλλά δεν τηρούν αυτά που ακούν, ο Θεός πήρε από τους Γέροντες τη χάρη κι έτσι δεν βρίσκουν τι να πουν, γιατί ακριβώς δεν υπάρχει αυτός που θα τα εφαρμόσει".

Όταν τα άκουσαν αυτά οι αδελφοί στέναξαν και είπαν: "Αββά, προσευχήσου για μας".

54. Διηγήθηκε ένας Γέροντας ότι κάποιος αδελφός ήθελε να φύγει για να μονάσει, αλλά τον εμπόδιζε η ίδια η μητέρα του.

Αυτός όμως δεν παραιτούνταν από τον σκοπό του και έλεγε: "Θέλω να σώσω την ψυχή μου".

Η μητέρα του αν και προσπάθησε πολύ να τον εμποδίσει, δεν τα κατάφερε και τελικά υποχώρησε στην επιθυμία του.

Έφυγε λοιπόν, έγινε και μοναχός, αλλά ξόδεψε τη ζωή του με αμέλεια.

Κάποτε πέθανε η μητέρα του και μετά από ένα χρονικό διάστημα συνέβη να αρρωστήσει κι αυτός πολύ βαριά και κάποια στιγμή ήρθε σε έκσταση και αρπάχθηκε στην κρίση, εκεί βρήκε τη μητέρα του ανάμεσα στους κατάδικους.

Εκείνη λοιπόν, μόλις τον είδε, έκπληκτη του λέει: "Τι συμβαίνει, παιδί μου;

Και σύ καταδικάσθηκες να 'ρθεις στον τόπο αυτό; Και πού πήγαν τα λόγια που έλεγες; Θέλω να σώσω την ψυχή μου;"

Ντροπιάστηκε βέβαια μ' αυτά που άκουσε και στεκόταν καταλυπημένος μη μπορώντας να της δώσει καμιά απάντηση.

Οικονόμησε όμως ο φιλόανθρωπος Θεός και μετά το όραμα αυτό ανέλαβε από την ασθένειά του.

Και επειδή σκέφθηκε ότι από τον Θεό του έγινε μια τέτοια επίσκεψη, έγινε έγκλειστος και φρόντιζε για τη σωτηρία του, μετανοώντας και κλαίοντας για όσα μές στην αμέλεια του έκανε πιο μπροστά.

Και τόσο μεγάλη ήταν η κατάνυξη του, ώστε πολλοί τον παρακαλούσαν να υποχωρήσει λίγο, μήπως και πάθει κάποια ζημιά από το υπερβολικό κλάμα.

Αυτός όμως δεν παρηγοριόταν με τίποτε και έλεγε:

"Εάν δεν μπόρεσα να αντέξω τον εξευτελισμό από τη μητέρα μου, πώς θα σηκώσω κατά την ημέρα

της κρίσεως

56. Είπε κάποιος Γέροντας:

“Εάν υπήρχε περίπτωση, κατά την παρουσία του Θεού μετά την ανάσταση, να ξεψυχήσουν από φόβο οι άνθρωποι, όλος ο κόσμος θα πέθαινε από τρόμο και έκπληξη.

Τι θέαμα θα είναι να βλέπει κανείς να ανοίγουν οι ουρανοί και τον Θεό να εμφανίζεται με οργή και αγανάκτηση και αναρίθμητες στρατιές αγγέλων, και μαζί ολόκληρη την ανθρωπότητα!

Γι αυτό οφείλουμε να ζούμε έτσι, ωσάν κάθε μέρα να ζητάει ο Θεός να λογοδοτούμε για τον τρόπο της ζωής μας”.

57. Ένας αδελφός ρώτησε κάποιον Γέροντα:

“Πώς έρχεται ο φόβος του Θεού στις ψυχές; ”

Ο Γέροντας απάντησε:

“Αν ο άνθρωπος έχει την ταπείνωση και την ακτημοσύνη και το να μην κρίνει τους άλλους, θα ῥθει ο φόβος του Θεού σ’ αυτόν”.

58. Ένας αδελφός επισκέφθηκε κάποιον Γέροντα και τον ρώτησε:

“Αββά, για ποιον λόγο η καρδιά μου είναι σκληρή και δεν φοβούμαι τον Θεό; ”

Και του είπε ο Γέροντας:

“Νομίζω πώς αν ένας άνθρωπος έχει παντοτινό έλεγχο μέσα του, αποκτά τον φόβο του Θεού”.

Τον ξαναρωτά ο αδελφός: “Και τι είναι ο έλεγχος; ”

Και απαντά ο Γέροντας:

“Είναι το να ελέγχει ο άνθρωπος σε κάθε περίπτωση τις κινήσεις της ψυχής του λέγοντας στον εαυτό του:

“Θυμήσου ότι κάποια ώρα θα συναντήσεις τον Θεό”.

Να προσθέτει και αυτό: “Τι έχω εγώ να κάνω με τους ανθρώπους;”

Νομίζω πως αν μείνει κανείς σταθερά σ’ αυτά, θα ῥθει ο φόβος του Θεού μέσα του”.

59. Είδε κάποτε ένας Γέροντας κάποιον να γελά και του λέει:

“Πρόκειται να απολογηθούμε ενώπιον ουρανού και γης για όλη μας τη ζωή και συ γελάς;”

60. Είπε ένας Γέροντας:

“Όπως μας συνοδεύει παντού η σκιά μας, κατά τον ίδιο τρόπο πρέπει να έχουμε μέσα μας τα δάκρυα και τη συντριβή, όπου κι αν βρισκόμαστε”.

61. Κάποιος αδελφός ρώτησε έναν Γέροντα: “Τι να κάνω; ”

Και του είπε ο Γέροντας: “Οφείλουμε να χύνουμε δάκρυα πάντοτε.

Συνέβη κάποτε κάποιος από τους πατέρες να πεθάνει και μετά από πολλή ώρα επανήλθε στον εαυτό του και τον ρωτήσαμε:

“Τι είδες εκεί, αββά;” Και μας είπε τότε κλαίοντας:

“Άκουσα εκεί έναν ασταμάτητο θρήνο απ’ αυτούς πού έλεγαν αλίμονό μου, αλίμονό μου”.

Το ίδιο και εμείς οφείλουμε να λέμε πάντοτε”.

62. Αδελφός ζήτησε από κάποιον Γέροντα να μάθει λέγοντας:

“Πόσο επιθυμεί η ψυχή μου τα δάκρυα, καθώς ακούω τους Γέροντες να μιλούν γι αυτά, αλλά δεν έρχονται και θλίβομαι”.

Και ο Γέροντας του είπε:

“Οι Ισραηλίτες περίμεναν σαράντα χρόνια για να μπουν στη γη της επαγγελίας. Τα δάκρυα είναι η γη της επαγγελίας, στην οποία εάν επιστρέψεις, δεν έχεις στο εξής να φοβηθείς πόλεμο.

Έτσι ο Θεός θέλει να θλίβεται η ψυχή, για να επιθυμεί πάντοτε να μπει στη χώρα εκείνη”.

64. Δύο σαρκικοί αδελφοί απαρνήθηκαν τον κόσμο και πήγαν στο όρος της Νιτρίας, όπου και υποτάχτηκαν σ’ έναν πνευματικό πατέρα.

Ο Θεός έδωσε και στους δύο το χάρισμα των δακρύων και της κατανύξεως.

Μια φορά λοιπόν ο Γέροντας σε όραμα βλέπει τους δύο αδελφούς να στέκονται και να προσεύχονται κρατώντας στα χέρια φύλλα χαρτιού γραμμένα και να τα βρέχουν με τα δάκρυά τους.

Του ενός τα γράμματα σβήνονταν εύκολα, ενώ του άλλου ύστερα από κόπο, γιατί φαίνονταν σαν να ήταν γραμμένα με έγκαυστη μελάνη.

Ο Γέροντας παρακάλεσε τον Θεό να του δοθεί εξήγηση για το όραμα.

Πραγματικά του παρουσιάστηκε ένας άγγελος Κυρίου και του λέει:

“Τα γράμματα στα χαρτιά είναι τα αμαρτήματά τους. Ο ένας με φυσικό τρόπο αμάρτησε και γι αυτό εύκολα διαλύονται τα σφάλματά του. Ο άλλος μολύνθηκε με ακάθαρτα και βρωμερά παρά φύσιν αμαρτήματα και γι αυτό χρειάζεται να καταβάλει περισσότερο κόπο για μετάνοια και πολλή ταπείνωση”.

Από το όραμα και ύστερα έλεγε ο Γέροντας στον αδελφό:

“Κόπιασε, αδελφέ, γιατί τα γράμματα είναι εγκαυστά και με κόπο εξαλείφονται”, αλλά δεν του φανέρωσε το πράγμα μέχρι τον θάνατό του, για να μην του κόψει την προθυμία.

Ωστόσο όλο και περισσότερο του έλεγε: “Κόπιασε, αδελφέ, γιατί με κόπο σβήνουν”.

66. Ένας αδελφός προχωρημένος στην πνευματική ζωή, την ώρα που έκαμνε τον κανόνα του μαζί με τον δικό του αδελφό, του ήταν αδύνατο να συγκρατήσει τα δάκρυά του και σταματούσε να λέει τον ψαλμό. Μια φορά ο αδελφός τον παρακάλεσε να του πει τι σκέφτεται την ώρα του κανόνα και κλαίει τόσο πικρά.

Αυτός του είπε: “Συγχώρησέ με, αδελφέ. Εγώ πάντοτε όταν κάνω τον κανόνα μου, βλέπω τον κριτή κι εμένα τον ίδιο να στέκομαι μπροστά του σαν κατάδικος και να ανακρίνομαι και να μου λέει:

“Γιατί αμάρτησες;”

Λοιπόν, επειδή δεν έχω τι να απολογηθώ, μου κλείνεται το στόμα και γι αυτό χάνω τον στίχο του ψαλμού. Συγχώρησέ με όμως, που σε θλίβω. Κι αν σε αναπαύει, ας κάνει ο καθένας μας χωριστά από τον άλλον τον κανόνα του”.

Του λέει ο αδελφός: “Όχι, πάτερ, γιατί κι αν ακόμη εγώ δεν έχω πένθος, αλλ’ όμως, όταν σε βλέπω, κακίζω τον εαυτό μου”.

Κι ο Θεός είδε την ταπείνωσή του και χάρισε και σ’ αυτόν το πένθος του αδελφού του.

67. Ένας από τους αδελφούς πήγε σε κάποιον Γέροντα που κατοικούσε στο όρος Σινά και τον παρακάλεσε:

“Πάτερ, πες μου πώς πρέπει να προσεύχομαι, γιατί πολύ εξόργισα τον Θεό”.

Κι ο Γέροντας του λέει: “Παιδί μου, εγώ όταν προσεύχομαι, έτσι λέω:

Κύριε, αξίωσέ με να σε υπηρετήσω, όπως υπηρέτησα τον Σατανά, κι αξίωσέ με να σε αγαπήσω, όπως αγάπησα την αμαρτία”.

68. Είπε πάλι: “Καλό είναι ο άνθρωπος να απλώνει τα χέρια του προς τον ουρανό για προσευχή και να παρακαλάει τον Θεό, να περάσει ήρεμα η ψυχή κατά την έξοδο της μέσα από όλους αυτούς που επιχειρούν να την εμποδίσουν στον αέρα”.

75. Ένας Γέροντας είπε:

“Σε ‘κείνον που μετανοεί αρμόζει να κάνει αυτά:

- Να ζήσει μόνος,
- να έχει φροντίδα για την ψυχή του,
- να πενθεί για τις αμαρτίες του,
- να μην έχει μέριμνα για τα πράγματα αυτού του κόσμου,
- κανένα να μη στενοχωρήσει, τον εαυτό του να θλίβει,
- τον εαυτό του να ελέγχει,
- να ζει στερημένα, να κρίνει τον εαυτό του,
- πάντοτε να αγρυπνεί και με πόνο καρδιάς να ζητάει από τον Θεό το
- έλεός του”.

76. Ένας Γέροντας είπε: “Όπως κάθε αμαρτία, που θα κάνει ο άνθρωπος, είναι έξω από το σώμα, ενώ αυτός που πορνεύει αμαρτάνει στο σώμα του, γιατί απ’ αυτό έρχεται το μόλυσμα, έτσι κάθε εργασία που θα κάνει ο άνθρωπος είναι έξω από το σώμα, ενώ εκείνος που χύνει δάκρυα καθαρίζει την ψυχή και το σώμα. Γιατί το δάκρυ καθώς κατεβαίνει από πάνω, ξεπλένει και αγιάζει όλο το σώμα”.

80. Είπε πάλι:

“Το να μιλάει κανείς για την πίστη και να διαβάξει τα δόγματα είναι πράγματα που ξηραίνουν την κατάνυξη του ανθρώπου και την εξαφανίζουν, ενώ οι βίοι και οι λόγοι των Γερόντων δίνουν φως στην ψυχή”.

81. Ένας αδελφός ρώτησε κάποιον Γέροντα: “Για ποιον λόγο η ψυχή μου αγαπά την ακαθαρσία;”

Και ο Γέροντας του είπε: “Η ψυχή θέλει τα πάθη, αλλά το Πνεύμα του Θεού είναι πού τη συγκρατεί.

Πρέπει να χύνουμε δάκρυα για τις αμαρτίες μας και τις ακάθαρτες διαθέσεις μας.

Είδες τη Μαρία, όταν έσκυψε στο μνήμα και έκλαιε, πώς της μίλησε ο Κύριος; Το ίδιο θα συμβεί και με την ψυχή”.

82. Ένας Γέροντας είπε:

“Ένας άνθρωπος που κάθεσαι στο κελί του και μελετάει τους ψαλμούς, μοιάζει με άνθρωπο που ζητάει τον βασιλιά.

Ενώ εκείνος που θρηνώντας ζητάει κάτι, κρατάει τα πόδια του βασιλιά, παρακαλώντας να βρει έλεος από μέρους του, όπως είχε κάνει η πόρνη”.

83. Είπε ένας Γέροντας:

“Λίγο-λίγο συνήθισε την καρδιά σου να λέει για τον καθέναν από τους αδελφούς:

“Στ’ αλήθεια, αυτός είναι πιο προχωρημένος από μένα στον δρόμο του Θεού”.

Και πάλι: “Αυτός είναι καλύτερος από μένα”.

Και έτσι σιγά-σιγά θα φθάσεις στο σημείο να βάζεις τον εαυτό σου κάτω από όλους, και θα κατοικήσει μέσα σου το Πνεύμα του Θεού. Ενώ, αν περιφρονήσεις έναν άνθρωπο, φεύγει η χάρη του Θεού από σένα και παραδίνεις τον εαυτό σου σε σαρκικούς μολυσμούς και σου σκληρύνεται η καρδιά και δεν θα υπάρξει καμιά κατάνυξη μέσα σου”.

85. Είπε πάλι:

“Αλίμονό σου, ψυχή, γιατί συνήθισες μόνο να ζητάς τον λόγο του Θεού και να τον ακούς και τίποτε να μην κάνεις από όσα ακούς.

Αλίμονό σου, σώμα, γιατί ξέρεις αυτά που σε μολύνουν και πάντοτε αυτά ζητάς, τον χορτασμό και την απόλαυση.

Αλίμονο στον νεώτερο που γεμίζει την κοιλιά του και δίνει εμπιστοσύνη στο θέλημά του, γιατί έτσι είναι μάταιη η απάρνηση του κόσμου που έκανε”.

87. Κάποιος Γέροντας ζούσε μόνος στη μονή των Μονιδίων και η παντοτινή του προσευχή ήταν η εξής:

“Κύριε, δεν έχω τον φόβο σου μέσα μου, γι αυτό στείλε μου κάποιον κεραυνό ή κάποια άλλη δύσκολη κατάσταση, ή αρρώστια ή δαίμονα, μήπως έστω και μ’ αυτόν τον τρόπο φοβηθεί η πωρωμένη μου ψυχή”.

Αυτά έλεγε και συνέχιζε να παρακαλεί τον Θεό.

“Ξέρω ότι είναι αδύνατο να με συγχωρήσεις.

Γιατί αμάρτησα πολύ σε σένα, Δέσποτα, αλλ’ αν είναι δυνατόν λόγω της ευσπλαχνίας σου, συγχώρεσέ με.

Αν όμως αυτό δεν μπορεί να γίνει, τιμώρησέ με εδώ στη γη, Δέσποτα, και εκεί μη με παιδεύσεις, αλλ’ εάν και αυτό είναι αδύνατο, τιμώρησέ με εδώ κατά ένα μέρος και εκεί ανακούφισέ με, έστω και λίγο, από την τιμωρία της κόλασης. Αρχισε από τώρα να με παιδεύεις, αλλά ας μην περιπέσω στην οργή σου, Δέσποτα”.

Μ’ αυτή την επιμονή ένα ολόκληρο χρόνο με ασταμάτητα δάκρυα, με πολλή ταπείνωση στους λογισμούς του και με νηστείες παρακαλούσε τον Θεό και σκεπτόταν:

“Άραγε τι να σημαίνει ο λόγος που είπε ο Χριστός: Μακάριοι οι πενθούντες ότι αυτοί παρακληθήσονται;”

Και κάποια ημέρα ενώ καθόταν κατά γης θλιμμένος και θρηνούσε κατά τη συνήθειά του, νύσταξε, και να, του παρουσιάσθηκε ο Χριστός με ιλαρό πρόσωπο και με γλυκιά φωνή του είπε:

“Τι έχεις, άνθρωπε, γιατί τόσο κλαις;”

Του απάντησε εκείνος: “Επειδή έπεσα, Κύριε”.

Και ο Ιησούς που του εμφανίσθηκε του λέει: “Σήκω επάνω”. Αποκρίθηκε τότε ο πεσμένος στη γη: “Δεν μπορώ, αν δεν μου δώσεις το χέρι σου”.

Και άπλωσε Εκείνος το χέρι του και τον σήκωσε και του λέει πάλι με καλοσύνη:

“Γιατί κλαις, άνθρωπέ μου, γιατί τόσο λυπάσαι;”

“Και δεν θέλεις, Κύριε, -ρωτά ο αδελφός-να κλάψω και να λυπηθώ που τόσο σε πίκρανα;”

Τότε ο Κύριος άπλωσε το χέρι του πάνω στο κεφάλι του αδελφού, το αγκάλιασε και του λέει:

“Μη θλίβεσαι, ο Θεός θα είναι βοηθός σου από δω και πέρα. Επειδή εσύ πόνεσες, δεν θα στρέφεται πια η λύπη μου εναντίον σου. Εφόσον για σένα έχω χύσει το αίμα μου, δεν θα δείξω πολύ περισσότερο τη φιλανθρωπία μου και σε σένα και σε κάθε ψυχή που μετανοεί;”

Ο αδελφός συνήλθε κατόπιν από την οπτασία και ένιωσε την καρδιά του πλημμυρισμένη από χαρά, γιατί βεβαιώθηκε ότι ο Θεός τον ελέησε και έζησε σ’ όλη του τη ζωή με πολλή ταπείνωση ευχαριστώντας τον Θεό.

90. Κάποιος Γέροντας, κατά τη διάρκεια της νύχτας, μη γνωρίζοντας ότι ο μαθητής του άκουε, θρηνούσε πικρά με ολολυγμούς. Τα δόντια του έτριζαν κι έπεφταν άφθονα τα δάκρυά του. Και όταν τον παρακάλεσε ο μαθητής του να του πει τι του συμβαίνει, είπε:

“Ήρθα σε κατάνυξη και είδα τις ψυχές των αμαρτωλών στον Άδη σε ποια θλίψη είναι και δεν

μπορώ από την ώρα εκείνη να παρηγορηθώ”.

93. Κάποιος είδε ένα νέο μοναχό να γελάει και του είπε:

“Μη γελάς, αδελφέ, γιατί διώχνεις τον φόβο του Θεού απ’την ψυχή σου”.

103.Είπε πάλι:

“Εάν περιπέσεις σε αμάρτημα και μετά αποκαταστήσεις τις σχέσεις σου με τον Θεό και αρχίσεις τη ζωή του πένθους και της μετάνοιας, πρόσεξε μην παύσεις να πονάς και να στενάζεις ενώπιον του Κυρίου ως την ημέρα του θανάτου σου, γιατί υπάρχει κίνδυνος να ξαναπέσεις γρήγορα στον ίδιο βόθρο.

Η κατά Θεόν λύπη είναι χαλινάρι της ψυχής, που τη συγκρατεί για να μην ξαναπέσει”.

108.Κάποιος Γέροντας που έμενε στο κελί του ολομόναχος, έκανε εξήντα χρόνια μοναχός χωρίς να σταματήσει ποτέ να κλαίει.

Και έλεγε πάντα: “Τον χρόνο της ζωής μας τον έχει δώσει ο Θεός για μετάνοια και πολύ θα τον αναζητήσουμε κάποτε”.

110.Κάποιος αδελφός ρώτησε έναν Γέροντα:

“Τι να κάνω, αββά, πού, όταν δω κάποιον να αμαρτάνει, τον κατακρίνω, και όταν ακούσω για έναν αδελφό πώς είναι αμελής, τον μισώ και θα χάσω έτσι την ψυχή μου;”

Και είπε ο Γέροντας:

“Όταν ακούσεις κάτι τέτοιο, απομακρύνσου αμέσως απ’ τον λογισμό αυτό κάνοντας ένα άλμα και σπείψε να θυμηθείς τη φοβερή ημέρα της Κρίσεως, αναλογίσου δίπλα σου το φρικτό βήμα, τον αδέκαστο δικαστή, τους πύρινους ποταμούς, που ρέουν μπροστά σ’ εκείνο το βήμα κοχλάζοντας μέσα στη φοβερή φλόγα, τις ακονισμένες ρομφαίες, τις σκληρές τιμωρίες, την κόλαση που δεν έχει τέλος, τη νύχτα την άφεγγη, το σκοτάδι το εξώτερο, το φαρμακερό φίδι, τα άλυτα δεσμά, το τρίξιμο των δοντιών και τον οδυρμό που δεν έχει παρηγοριά. Αυτά λοιπόν να σκέπτεσαι, την αναπόφευκτη δηλαδή πανωλεθρία.

Κι εκείνος ο δικαστής δεν έχει ανάγκη από κατηγορούς ούτε από μάρτυρες ούτε από αποδείξεις ούτε από έλεγχο. Αλλά ανάλογα με τα πεπραγμένα θα παρουσιασθεί μπροστά στα μάτια του κάθε ενόχου. Τότε κανείς δεν θα βρεθεί να βγει και να μας γλιτώσει από την τιμωρία, ούτε πατέρας ούτε γιος ούτε μητέρα μήτε θυγατέρα μήτε κανείς άλλος συγγενής, ούτε γείτονας ούτε φίλος ούτε συνήγορος. Μήτε μπορεί την ενοχή να την εξαγοράσει το χρήμα, ο περίσσιος πλούτος ή η δύναμη. Όλα αυτά σαν να ’ταν σκόνη θα εξαφανισθούν απ’ τη μέση, και μόνος ο κρινόμενος θα πάρεις τις απολαβές του για όσα έπραξε, ή την αθωωτική απόφαση ή την καταδικαστική. Τότε κανείς άλλος δεν θα μπορεί να κριθεί για χάρη άλλου. Ο καθένας θα κριθεί χωριστά για όσα διέπραξε.

Γνωρίζοντας αυτές τις αλήθειες μην κατακρίνεις κανέναν και θα είσαι πάντα ειρηνικός”.